

მ წ რ უ ნ გ ე ლ ო ბ ა .

№

38

1920 წ.

აგვისტოს 15

18

საბჭოთა რუსეთის სოციალისტური რევოლუციის დღი.
 ხელები შეეკრა, ამით კი ხელივცა ადოლი.

კალისტრატეს რჩევა

(ძღვნათ ვასო გურულიშვილს)

ერთი პატარა ნაკლი (ჩუქსები რომ იტყვიან
ПАМЯТКА) ჰქონდა იასე ჩოლოყაშვილს:

საშინლათ უყვარდა როცა თავადს უწოდებდნენ.
უთავადოთ მას ცხოვრება გირ წარმოედგინა.
ყველაზე სასურველი სტუმარი მკრისმერ უბერხულ
მდგომარეობაში ჩაივლებდა თავს თუ იასეს თავადს
არ უწოდებდა.

უნდა ვთქვათ სიმართლე, რომ ამ მხრივ ჩვენ
თავადს სამღვრადი არ შეგძლოა ვთქვა:

ყოჩაუროთ სალამს გირაგინ უბედავდა.
მაგრამ ერთ მშვენიერ დღეს მოგზაბა ნიკოლო-
ზის რახატს მეოთხე ფიხიც (სამი 1905 წელს მოუ-
ნგრის) და თვითმპყრობელობა ხუხულასავით და-
ინგრა.

ყველა ძველი კანონები თავდაყირა დადგა; ზო-
გიც სულ გადაიკარგა წარსულის უფსკრულში.

რევოლიუციამ თავისი ახალი კანონები გამოსცა.
არც ერთი კანონი, 5000 დღს. მიწის ჩამორ-
თმევაც კი ისე არ სწყენია იასეს, როგორც თა-
ვად-აზნაურობის მომხმობ კანონის გამოცემა.

— თავადობაზე უარი ვსთქვა და საგინებელი
სახელი— მოქალაქე დავირქევაო?! ცხარობდა თავ-
ვადი.

— მაშა, მოქალაქე საგინებელი როდია. შენ
თვითონ რამდენჯერ ვითქვამს: ჩვენი ივანე მარჯვე
ბიჭია „პატომსრვენი პაჩოტნი ღრავდანანობა მიი-
ლო“. ანუგეშებდა ქალიშვილი.

მაგრამ იასეს ასე ადვილათ დანუგეშება არ შე-
იძლებოდა. მთელი სიცოცხლე მოუწამლა ამ კანო-
ნმა და მუდამ იმას ფიქრობდა საიქიოს თავადობა
ჩამოხდილი როგორ წავსდგე ჩემს წინაპრებთანაო.

ბოლოს ვადასწყვიტა იასემ წასულიყო ქუთა-
ისში.

— ყველა იმერელი ადვოკატათ იბადება. იქნე-
ბა ქუთათურმა ვეჭილებმა მოუძებნონ ამ კანონს
შემოსავლელი გზაო.

ქუთაისში იასე ძველ ნაცნობს, კალისტრატეს
ეწვია—აუხსნა თავის მდგომარეობა, და როგორ
გგონიათ თქვენ?

კალისტრატემ მონახა გამოსავალი.

— თავადო იასე! ურჩია კალისტრატემ. საქა-
რთვლოს რესპუბლიკის კანონებით გაუქმებულია
თავადობა, აზნაურობა და კნიაზობა. მაგრამ ბეგო-
ბა, ხანობა და აღობა არაა გაუქმებული. წინააღ-
მდეგ, ჩვენი მთავრობა დიდი პატივისცემით ეპყრო-
ბა ბეგებს. როგორც მოგეხსენებათ ბათუმში ბეგები
დიდ პატივისცემაში არიან. ჩინებით, ავტომობი-
ლებით, ტულოზრანტილებით ყველამდე სავსე არი-
ან. მიეცით თქვენ თხოვნა მთავრობას, რომ თა-

ვადობა ჩაიბაროს თანახმათ კანონისა, მაგრამ სამე-
გიფოთ მოგცენ ბეგობა.

იასეს ქუთაში დაუჯდა კალისტრატეს რჩევა.

— ეს იმერლები ნამდვილი გენიოსები არიანო—
სთქვა იასემ. დააწერინა კალისტრატეს თხოვნა და
მიართვა მთავრობას.

ენახოთ რა პასუხს მისცემს მთავრობა.

გრ. სლუჩაინი.

შემცდარი ნაბიჯები.

დღევანდელ ჩვენს ჟურნალში იბეჭდება გრ.
სლუჩაინის ფელეტონი „კალისტრატეს რჩევა“,
რომელშიაც აწერილია მცირე ტრადედია ერთი
გამოქალაქებული მოზუცი თავადისა.

დღევანდლამდე არა თუ ჩვენს ჟურნალში, სა-
ზოგადოთ ქართულ პრესაში ამ საკითხისთვის ყუ-
რადლება არავის მიუქცევია. საკითხი კი ათასჯერ
ღირსია გიცოლებით მეტი ყურადღებისა.

გაუქმდა ერთი კალმის მოსმით მთელი ორი
წოდება თავადობა და აზნაურობა. ხალხი რომე-
ლიც დაბადებიდან შესისხლობრცხული იყო რუ-
სულ „KH“-ს და ქართულ „თ-დ“-ს დღეს იძუ-
ლებული არის გამოეთხოვოს ამ სამკაულს და თა-
ვისი გვარის ღირსებები შექვეცოს. რაღა არის მა-
გალითად ქავჭავაძე, თუ მას წინ „KH.“ არ მიუ-
ძღვის? იგი ამ შემთხვევაში უბრალო ქვექანიძე გა-
მოდის და სხვა არაფერი!

თავის თავად ცხადია, რომ ამ რეფორმის გამო
მთავრობის უმადური დარჩა ყველა ის თავადი და
ყველა ის აზნაური, რომელიც ამა თუ იმ სახით
წვერი არ არის ჩვენი მთავრობისა.

თამამად შეიძლება ითქვას, რომ უმეტესი ნა-
წილი თავად-აზნაურობისა უფრო ნაწყენია „KH“-ს
ჩამორთმევით, ვიდრე ათეულ დესეტინა სახნავ-სა-
თისისა და ზვრების კინფისკაციით.

პირველ ხანებში, როცა წოდებათა გაუქმება
ხუმრობა ეგონათ, ამას ყურადღებას არავინ აქცე-
ვდა და საგარეო საქმეთა სამინისტროში „KH“
დიდ ხმაობაში იყო, მაგრამ როცა ეს ხუმრობა არ
გამოღდა და საქმის ქალღღებში გვარის დასამშვე-
ნებელი „KH“-ს შეტანა შეუძლებელი გახდა, მაშინ
არა ასმა და ათასმა გულმა იგრძნო მწარე ტკივი-
ლი და მწუხარება.

ჩვენამდე მართალია არ მოუხწევია ცნობებს
ამის შესახებ, მაგრამ დარწმუნებული ვართ ამ ნი-
აღაგზე გულის გახეთქით სიკვდილსაც ექნებოდა
არა ერთი და ორი შემთხვევა.

ყოველივე ეს კი მოხდა უმიზეზოთ, შემცდარი
ნაიიჯების გამო.

ჩვენს რედაქციას ჯერ კიდევ რევოლიუციის
პირველ დღეებშივე ჰქონდა მზა-მზარეული „დღე-

კრეტი,“ რომელიც უმტკივნეულოთ ჩაატარებდა ამ სათუთ რეფორმას, არც მწვადი დაიწვოდა, არც შამფური. იმ პირველ დღეებში ჩვენ არ წამოვყენეთ საჯაროთ ეს დებულება, რათა ჩვენთვის მეტიჩრობა ავარის შეეწამებია და თუ ეხლა ვკადნიერდებით და ვაქვეყნებთ, ამას ვშერბით მხოლოდ ისტორიის გულისთვის.

მართლაც, ზემოაღნიშნულმა რეფორმამ მხოლოდ მოსპო წოდებები, შექმნით მას არაფერი არ შეუქმნია. მან წაართვა ერთ ნაწილ ქართველობისას ის, რაც მას ჰქონდა მინიჭებული, ხოლო დანარჩენისთვის არაფერი არ მიუცია.

ზოგიერთების აზრით, ამ მოქმედებით მიღწეულ იქმნა თანასწორობა ქართველი ერის წევრთა შორის. კარგი და პატიოსანი! მაგრამ ამავე თანასწორობის მიღწევა შეიძლებოდა სულ სხვა გზით და რაც უმთავრესია შეიძლებოდა ისე, რომ არავინ უკმაყოფილო არ დარჩენილიყო. პირიქით, შეიძლება ითქვას, რომ უკეთეს ჩვენი პროექტი განხორციელებულიყო, მთელი ქართველი ერი მაღლი ერი იქნებოდა თავისი მთავრობისა.

ჩვენი რედაქციის აზრით მთავრობას არ კი უნდა ჩამოერთმია თავადობა თავად-აზნაურთათვის, არამედ სათანადო დეკრეტით თავადობა უნდა მიენიჭებია ყველა ქართველებსათვის. მას უნდა გამოეცა დახლოვებით ასეთი დეკრეტი:

„საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობამ თავის კრებაზე დაადგინა: გაუქმდეს საქართველოში ყველა სხვა წოდება გარდა თავადობისა და დღიდან ამ დეკრეტის „საქართველოს რესპუბლიკაში“ დაბეჭდვისა, ყოველი ქართველი იწოდებოდეს თავადათ“.

ეს თუცა უბრალო, მაგრამ უაღრესად გონივრული ნაბიჯი, აი რა შედეგს მოუტანდა საქართველოს:

ჩვენ ვიცით: ყოფილი თავად-აზნაურობა უმაღლურია იმით, რომ მას წაერთვა „KH“, ხოლო გლეხობა იმით, რომ მას არ მიეცა ამ მხრივ არაფერი.

ჩვენი დეკრეტის მიღების შემდეგ თავად-აზნაურობა მაღლიერი იქნებოდა იმიტომ, რომ მას შერჩებოდა ძველი წოდება, ხოლო გლეხობა ასჯერ უფრო მაღლიერი იქნებოდა იმით, რომ მას მიენიჭებოდა თავადობა. სახელმწიფოს კი ამ მომადლიერებაზე არაფერი არ დაეხარჯებოდა გარდა ტკბილი სიტყვისა.

აი მოკლეთ ჩვენი მოსაზრებანი ამ საკითხის შესახებ და სირცხვილი მისი, ვისაც უკეთესი მოეპოება და არ ამყვანებს.

მორიელი.

გურული სცენა

(პარასკეობაზე)

— ლიზიკო, სეით იმზირები ცაე ე გოგო ეგერ, რომ მივა თეთრ ზღუზიანი იგია, ძან მდიდარი არაა, მარა არც თლათ ღარიბია...

— ვაიმე ნენა რას გავს იგი, რამხელა ცხვირი აქ?... თლათ, რომ აშუარდეს საკაცეთი იმას მიანც არ წავყობი...

— არ წაყობი და ქე იყავი შინ... ვოზდასამი წლის ხარ, ვოზდასამი სახარება გუწყულა იმას, ვინცხამ აგი სილარიზე შეიგონა...

— დეიწყებ შენ ახლა აქანე წყევლას და გაღამიციტრებ გულს...

— რაქნა აბა, შენ დასაღუბავო, იგი აბდალეა, აგი ბანდურეა, ამას კბილები აქ დაკრეკილი, იმას ცხვირი აქ დილია და რაგინდა, რომ არ ვიცვი, ქიყენის უკითესი ვერ ვიშონე და რა გიყო აბა, ერთი შენ თავზეც დეიხდე, მზის უნახავი არც შენ ხარ მაინდამაინც, ნუ გეშინია.

— ჩემი ნენი, უთავბოლო ღაპარის ნუ მოყობი ამ პარასკეობაზე, როის ვთქვი მე მზის უნახავი ვარ შეთქი...

— ვაი უბედურს ჩემს დღეს შენს ხელში ჩავარდნილს. რაღა მე შენ გამიმწარე სიცოცხლე. აი ფართაა ნაყიდი, მაგიც მალე შემოგაგჯება ტანზე ნაკაბივი რომ გაცვია აგერ ასესხებული და ვინცხა გიყიდის იმასაც ქე დეიგინახავ...

— თუ არ მექნება ქე ვიქნეი ჩემდა...

— კი მარა ქამა არ გინდა, ნენა? ხომ იცი, რომ წყალის მეტი ყორიფელი საყიდელია და გასაყიდი კი აფერი გვაქ... შამა შენი დაბერდა, ნენა, მუშაობა უწინდულად აღარ უშუძლია, გუუშუარდ სიცოცხლე, გენეშის დღეიდა ღამე და ქია. ხანდის ხან იტყვის: თავისუფლებას მივესრებოდი და ასე გაქვივრებული ვიქნებოდი მეგონა...

— ახლანდელ დროში გაქვივრებული ბაბე კი არა, ხენწიფეებიც კია თურმე...

— ვაი იგენს გუუქირდა პირში სულის მოთქმა რაღა იგინმა არია აგი დაწყობილი ქვეყანა და გააძვირა ყორიფელი... ლიზიკო, ნუ ვაროფ ნენა, ფოტიენე ყორიფელი მითხრა, მას ქე მოსწონხარ თურმე, კაცი ცხვირიზა მისდღემში არ დეიწუნება კაცს ცხვირიც უნდა ქონდეს დიდი და პირიც, ცხვირი კიარაა. საქმე ქკუა... სიმღერა კი ცოდნია და ცეკვა, ხუმბა რიქე ყოფილა კილომ, იმ დღეს ესიკელესას თლად დახოცა თურმე ყველე სიცილით...

— კი ნენა მარა იი ცხვირი მაწუხებს ძანას...

— რას დაგიჩემებია მანდამაინც ცხვირი... მიაფურტნე იმ ცხვირზე და უუუთვალოთ რამე, ჩვენ სიტყვას უცდის ახლა, ფული არ უნდა და

გვზით, გადვიწიერ უცებ ჯვარს და თუ რამე გაიფლა, ქორწილს მერვც მ ესრება, კაციო უთქვამს...

— არ მომქონს და ახლა ძალითვე გინდა ვაკეთო საქმე?

— რეიზა, შენ დახალუპავო, აღარა, გოგის სიძის ეგერ ურპის კამპუს უკავს ცხვირი მარა აღმოსივით ქალი წეიყანა შინ...

— არ მინდა და რა გინდა ახლა.

— ნაი, არა მარამ წვდოს ახლან იელო ქალი-შვილებს თავი, ჩემი იყოს და გინდა სხვისი და ხელები გლუხმა მის დედას თუ იმას ჩვილობას მისდა ცხვირი ძიეწვართა და ავი საქმე არ ჩიწმლა...

რ. ჯგბილ.

„მირს დედის გინება“

მ ო რ ი გ ი რ ე ფ ო რ მ ა . კ ო მ უ ნ ი ს ტ უ რ ი . რ უ ს კ თ ი ს ა .

„ДОЛЖ МАТЕРНУЮ РУГАТЬ“

მირს დედის გინება!

Такъ озаглавлена помѣщенная въ „Правдѣ“ отъ 16 июля подписанная „Рабочимъ“ замѣтка:

Черезъ посредство печати хочу обратить вниманіе на одно изъ самыхъ позорныхъ явленій русской жизни, на такъ назыв. матерное ругательство. Полагаю излишнимъ распространяться о томъ, сколь мерзостно это ругательство, такъ излюбленное въ народѣ и богатое всякими бессмысленными и гнусными вариантами. Кажется, второе по порядку слово, произносимое дѣтьми рабочихъ и бѣдноты, послѣ „мама“, есть эта мерзость. Неужели нѣтъ средства побороть это зло? Изъ устъ многихъ вполне сознательныхъ и разумныхъ товарищей на фабрикахъ, заводахъ и даже въ центральныхъ учрежденіяхъ слышите эту гнусность, произносимую даже не въ минуту гнѣва и раздраженія, а „такъ“, по привычкѣ, а нѣкоторыми даже для бравады. Право, кажется, что если выкинуть это „выраженіе“, то рѣчь сократится на 75 проц. Быть можетъ, и здѣсь коммунистической партіи слѣдовало проявить инициативу, и обязать своихъ членовъ, какъ это ни трудно будетъ многимъ изъ нихъ, обуздать себя и быть и въ этомъ отношеніи образцомъ для окружающихъ товарищей. Потребуются десятки лѣтъ, чтобы совсѣмъ освободиться отъ этого позора, поэтому нужно начинать не откладывая.

Рабочій.

(Московская „Правда“ отъ 16 июля).

ვინმე მუშა მოსკოვის ვაზ. „პრავდაში“ სწერს: „ბექ დეოთი სიტყვის საშუალებით მსურს რეაქციო საზოგადოების ყურადღება რუსეთის ცხოვრების ერთ ყველაზე უფრო საპარცხინო მოვლენას;—ეგრეთწოდებულ დედის გინებას. ვფიქრობ, ზედმეტია ლაპარაკი იმის შესახებ, თუ რაოდენათ საპარცხენოა ეს გინება, ყოველგვარი უაზრო და უსიტრცხვო ვარიანტებით. მგონი, რომ მეორე სიტყვა, რომელსაც ამბობენ მუშებისა და ლარინი ხალხის ბავშვები — სიტყვა „დედას“ შემდეგ არის ეს სისასძლე. ნუ თუ არ არის საშუალება, რომ დაითრგუნოს ეს ბოროტება? ქაბანებში, ფაბრიკებში და ცენტრალურ დაწესებულებებშიც კი ბევრ სრულიად შეგნებულ და გონიერ პეზანაგებისაგან გესმის ეს გინება. წარმოთქმული სიბრახისა და გაჯავრების მომენტში კი არა არამედ — ისე, ჩვეულებრივად, ზოგიერთების მიერ—დასაკეხნათაც კი. ვფიქრობ რომ თუ ეს გინება მოისპობა, მაშინ ლაპარაკი შემცირდება 75%/. შეიძლება აქაც, კომუნისტურ პარტიას, მიეღო თავის თავზე ინიციატივა და დაეცალეგებია პარტიის წევრებისათვის, რაც უნდა მძიმე არ იყოს ეს ზოგიერთებისათვის, გინებისაგან თავის შიკავება, რომ ამ მხრივ ისინი გამხდარიყვნენ მაგალითი სხვა ამხანაგებისათვის. დაგვირდება ათეული წლები ვიდრე ამ სიტრცხილს თავს დავლწევდეთ— ამიტომ საქაროა, ცხლავე, გადავდებლათ, ამ საქის დაწყება („პრავდა“ № 155).

დროს ეკონომია.

მართალია მე „ბოლშევიკი“ არა ვარ, მაგრამ სამაგიეროთ არც „მშნშევიკი“ ვარ.

მე ასე ვთქვით „სრედნევიკი“ უფრო შეიძლება დამერქვას.

ე. ი. კარგი, რამდენიც უნდა გააკეთოს, ბოლშევიკისაც მომწონს და მენშევიკისაც.

ცული არც ბოლშევიკისა მომწონს და არც მენშევიკის.

ჩვენში კი ეს ასე არ არის. თუ საქმე ბოლშევიკმა ჩააღინა მაშინვე დიდი და პატარა ქალი და კაცი, რევიოლუციონერი და რეაქციონერი ყველანი ერთხელ დაიწყებენ დალაღის:

— შორს, შორს ჩვენგან, ბოლშევიკი კარგს რას იზაიდაო.

მოქალაქეო! ეს შენგდულობა ცალზირივით მართალია ჩვენთვის, ქართველებისთვის, ბოლშევიკებში კარგს არ სოლოს არ იზაიენ, მაგრამ რუსეთისთვის ძლიერ ხშირათ კარგსაც შევბიან ხოლმე: თუ გნებავთ ჩამქოლეთ ამისათვის, მე თავი ჩემი არ მჭოვება.

მაგალითი თვალ წინ მძევს. თქვენ მოგხსენებათ რა ძვირფასი რამეა დრო. ინგლისელების თქით „დრო ფულია“, ხოლო სოლომონ ზურგიელის განცხადებით „დრო ფულიანი კაცისა“. თქვენ კარგათ იცით. რამდენი ძვირფასი დრო იკარგება ლაპარაკში.

მაგრამ ლაპარაკიც არის და ლაპარაკიც ყველა ლაპარაკშია ზედმეტი ელემენტი, რომლის გამოტოვება სარგებლობის შეტს ქვეყანას არაფერს მოუტანს. ავიღოთ მაგალითისათვის ჩვენი „ესერებ ს“ ლაპარაკი, დამუქნებელი კრებაში. თუქცა მე მარტო ესერებზე არა მაქვს დღეს სიტყვა.

მოსკოვის ბოლშევიკებმა კი ამ გარემოებას უკვე მიაქციეს ჯეროვანი ყურდღება და მოითხოვეს ლაპარაკიდან „დღის გინების“ გაძეგება.

ლაპარაკიდან „დღის გინების“ გაძეგებას მოითხოვეს უმთავრესად მოსკოვის პოლიტარიატი.

რა თქმა უნდა წითელი არპია და მით უმეტეს მისი ხელმძიგანელება ჯერ ჯერობით ვერ არიან განვითარებს ამ დონეზე ასეღი.

წერილის ავტორი მოითხოვეს „დღის გინება“ გაძეგებულ იქნას:

- ა) ყველა სახეონწიფო დაწესებულებიდან (სოენარკომიდან, სოვდეპოდან, სოენარბოზიდან, სოენაობრესიდან, სოენკიდან, კომბედიდან, კომპროდ-დან, კომპუტიდან და სხვ.

- ბ) გაძეგებულ იქნას ყველა შიტინგებიდან.
- გ) ყველა სასწავლო ბლებიდან.
- დ) ყველა ეკლესიებოდან.
- ე) ყველა გაზეთებიდან.
- ვ) და აგრეთვე კერძო ლაპარაკიდან.

წერილის ავტორი ცდილობს თავისი მოთხოვნით ეკონომიური სარგებლობის შესაძლებლობით დასაბუთოს და მით მოწინააღმდეგეებს პირში ზურთი ჩასჩაროს.

მისი აზრით და უმთავრესათ კი სტატისტიკური გამოკვლევით, უკეთეს საბჭოთა რუსეთი ლაპარაკიდან დედის გინებას განდევნოს, თვით ლაპარაკი 75 პროცენტით შემცირდება. ამის მიხედვით საბჭოთა რუსეთში წარმოქმულ 100 სიტყვიდან 75 სიტყვა დედის გინება იქნება და განიდევნება ლაპარაკიდან, ხოლო დანარჩენი 25 სიტყვა, უბრალო სიტყვებზე, შეიძლება დატოვებულ იქნას.

ესთქვით რომელიმე სახალხო კომისარმა სამ საათს ილაპარაკა და წარმოსთქვა 10800 სიტყვა. აქედან 75 პროცენტი ე. ი. 8100 სიტყვა დედის გინება, ხოლო დანარჩენი 2700 უბრალო მოსატყუებელი საგიტაციო სიტყვებია. ამგვარათ დედის გინება თუ გამოირიცხება ორატორს თავისი სიტყვის დასათავებლათ, დასჭირდება არა სამი საათი, არამედ სულ რაღაც 45 წუთი.

ამდენივე დრო დარჩება პროფესორებს, გენეზიებისა და სოვლის სკოლათა ჩასწავლებლებს, მკვლევებს და საზოგადოთ ყველა მოსამახუე პირებს.

ასეთივე ეკონომია იქნება თურნალ გაზეთებშიაც. უკეთეს დედს გინება გამოირცხულ იქნება 100 გვერდიანი წიგნაკი 25 გვერდიანზე დაერევა და სახელმწიფოს დიდალი ქალაღი გადაურჩება.

რეფორმა ერთობ რადიკალურია და არა გვაქვს იმეღი საბჭოთა რუსეთში თავისი ჩეღლებს მიხედვით აქაც ერთის დაკვრით გადასტრას საკითხი. შეიძლება პირველ ხანებში მოისპოს დედის გინება ეკლესიებსა და სკოლებში, ე. ი. ბურჟუაზიულ დაწესებულებებში, მაგრამ სახელმწიფო დაწესებულებებში, ქარხანა-ფაბრიკებში და მით უმეტეს წითელ არპიაში მისი მოსპობა საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ დიდ ოპოზიციას შექმნის და შეიძლება კიდევაც იმსხვერპლოს იგი.

ასეა თუ ისე ბოლშევიკი მუშები თავისას არ იშლიან და თავისი ქვეყნის ეკონომიურათ დაწინაურებაზე დღე და ღამ ფიქრობენ. თუ ზეპოადნიშნული წინადადება მოსკოვის პოლიტარიატისა მიღებულ და ცხოვრებაში გატარებულ იქნა, რუსეთს შეემატება 75 პროცენტი სახეშაო და სალაპარაკო დრო რითაც ქვეყანა დიდ სარგებლობას ნახავს.

აი რას შევბიან ბოლშევიკები. ეშმაკი

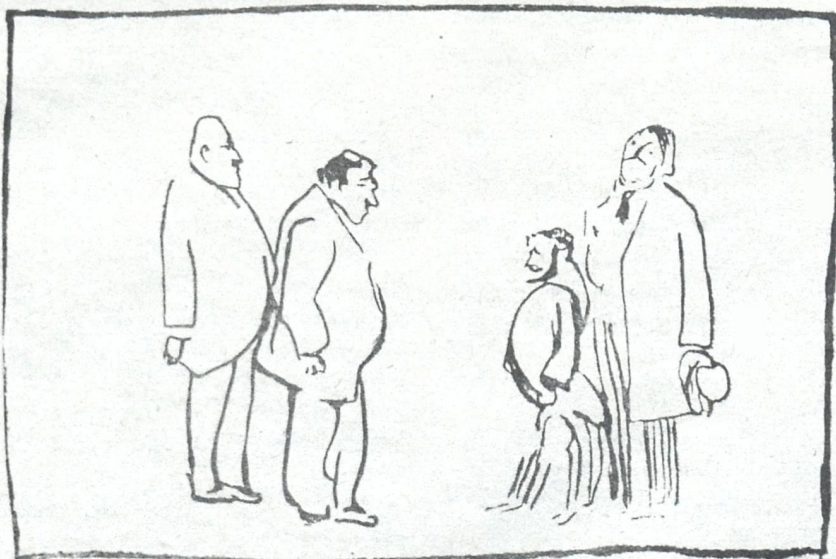

ქალაქის მოურავის მოვლინება ქუთაისში.

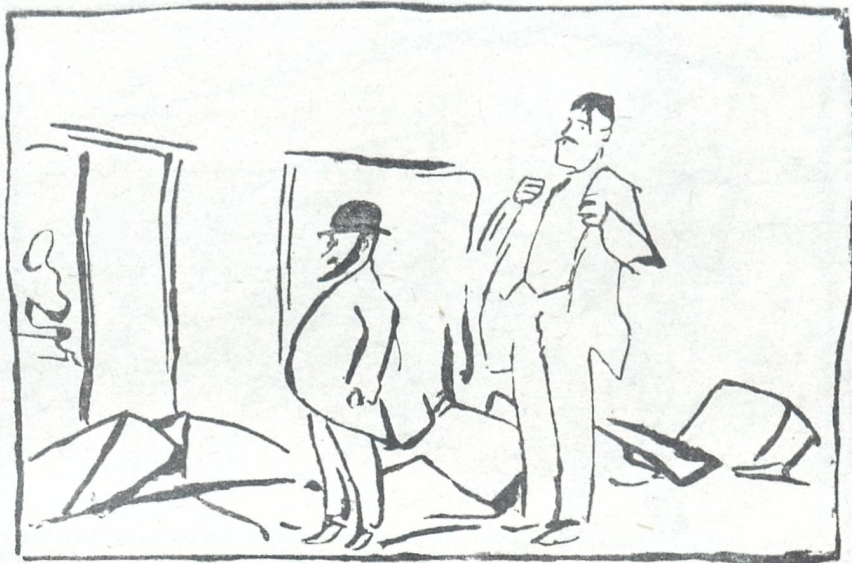
გაზეთმა „ერთობა“ მ თავის მე 175 ნომერში ფრიალ სასიამოვნო ამბავი ამცნო საქართველოს დემოკრატიას: იმ გაზეთში ასე ეწერა:

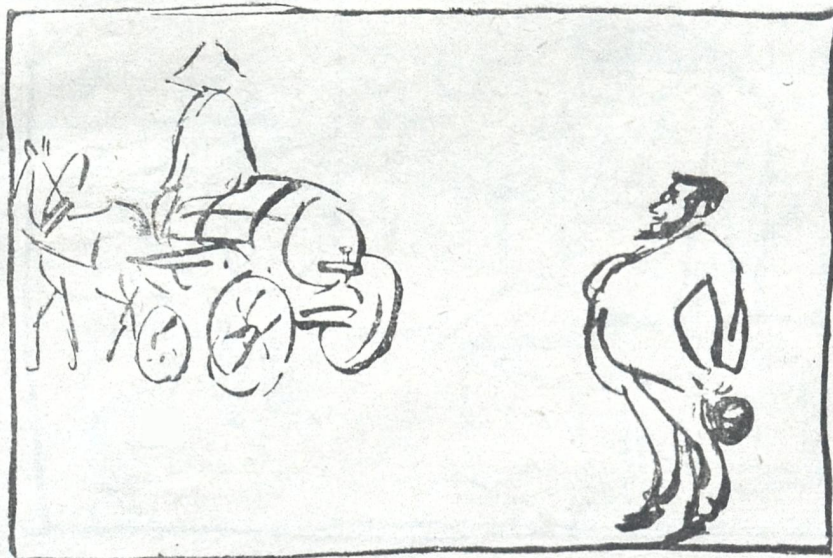
ამ რამოდენიმე დღის წინათ, მოღრუბლულ ცაზე ქექა-ქუხილი გაისმა. ზეცის გული მოულოდნელათ გაიხსნა და ორმა ანგელოზმა ხელგაყრით („პოდრუჩკით“) ჩამოიყვანა სობოროს პირდაპირ ქუთაისის მოურავი.

„ქუთაისის მოურავი დ. თოფურბე პირველ ყოვლისა წარუდგა ქალაქის წარჩინებულ პირთ და შესაფერი დეკლარაციით მ. მართა მათ.

ქალაქის მოყრავე პირადათ ვაგიდა ქუჩების დასათვლიერებლათ და ყურადღება მიაქცია ზო-
გირთა უსწორ-მასწორ ტროტუარებს. მისი აზრით ქვაფენილები სწორათ უნდა იყოს დაგებული და
არა ოღრო-ჩოდროთ.

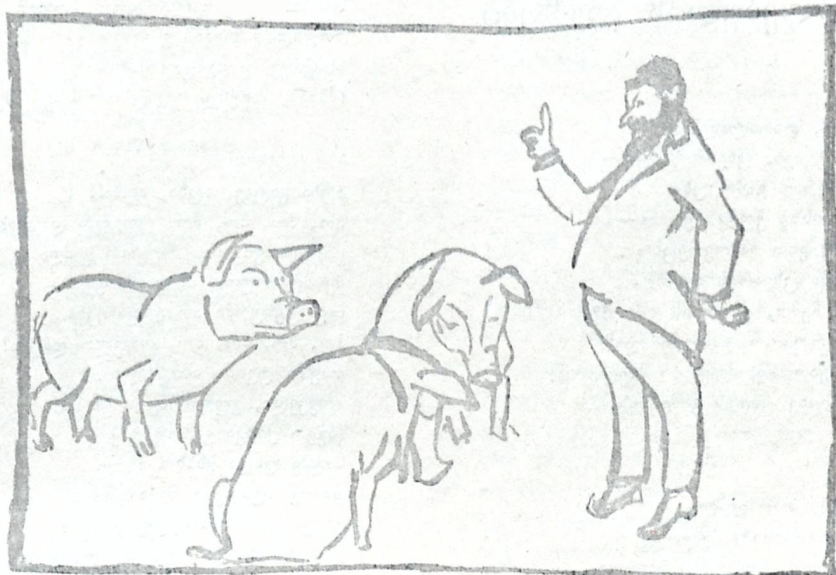
ქალაქის მოყრავემ დ. თოფურძემ თავისი ყურადღება მიაქცია აგრეთვე წყლის საქმეს და დას-
კვნა, რომ წყალსადენის მოწყობა მოქალაქეთ უფრო ღირ შეღავათს მისცემს.

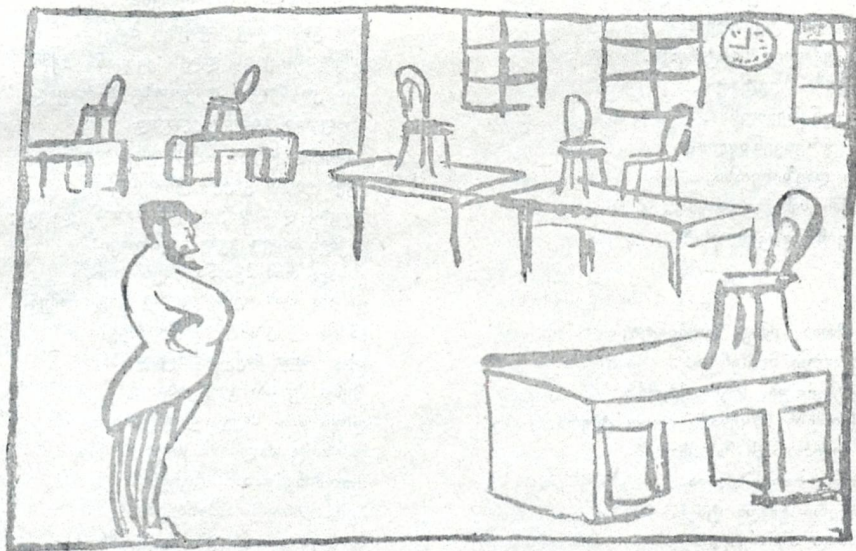
განცვიფრებული მოქალაქენი სიხარულით შეტყუვებდნენ ქალაქის მოურავის მოვლინებს და ოსანას უგალობდნენ.

ქალაქის სნიტარულმა მდგომარეობამ ძლიერ დააფიქრა პირობათ ქალაქის მოურავი.

მან სასტიკი ბრძანება მისცა სანიტარებს ქალაქის დასუფთავების შესახებ, წინააღმდეგ შემთხვევაში სიკვდილით დასჯას დაემუქრა.

ქალაქის მოურავმა განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია მოსამსახურე ქალებს, რომელნიც სამსახურში კოტა ჯდროს დროს მოდიან და გააფრთხილა ისინი.

შექანჯახლებულის ლექსები.

I

არალალი, თარალალი...
 ციკნის ტყავი, ცხვირის ქეჩხო
 საქოს პურად გამოცხო...
 ვის სინდისზე ქუქყი ეცხო—
 ყველა მე ვით ჩამოვრცხო...
 მენატრება ცხვირის ფეშხო...
 სად ხარ ჩემო, ცხვირის ეშხო?!
 ჯავრით როგორ დამიგძელი?!
 სალოლ ყარდაშ! ძმავ, ხოშგელიდი...
 ცხვირი იყავ, დღეს გაძგელიდი...

II

არალალი, თარალალი,
 შემძულდა შრომა პალალი,
 ვმტაცებლობ როგორც ალალი,
 თუ რომ სხვას რამ არ დავლალი,
 არ ვიქმენ მაკლერ-დალალი,
 გახდება ყოფნა ფუქია...
 ვალმერთოდ ყველამ კუქია!!.

III

არალალი, თარალალი...
 საბახ, ხეირ ოლსუნ, ქემალი!
 გაქამეს მგონი ტყემალი!
 სალოლ! ქემალო მუსტავა!..
 ვენიზელოსმა მოგტაფა...
 ვაი, თუ ვენიზელოსმა,
 დიდხანს ვერ ივენზელოსა
 გვერდები დაეზილოსა...
 საქშეს იქმს სასაცილოსა...
 (თეკლე ვინ გააცილოსა?)

IV

ზოდი ჩემთან, ძმავ, დომენტი,
 დავასურათით მომენტი:
 კონუნქტურადა, სტრუქტურა
 (დღეს ქათმებს მწყყესავს თვით ტურა,
 არც კი უღრინავს მას მურა)
 ვისი გვაქვს ორენტაცია
 (დღეს ბევრი გახდა ტაცია—
 ვინც წინად იყო ვაცია
 ის დღეს პირველი ვაცია...
 ასეა, დაო ფაცია)
 ხომ მოგწონს კონსტიტუცია?!
 ჩვენს ირგვლივ ფაცა-ფუცია:
 ყვევები დღეს ძილ დამფრთხალი
 კვლავ ჰფრენენ, გააქვთ ფართხალი,
 რაც თავი იგდეს, ეყოფა—

და რას ჩეტნიკობს დღეს ხოფა?
 მოუნდათ თავის გაყოფა
 თავისვე დადგმულ მახეში
 (ხბამს, მაგრად მივსცხობთ სახეში)

V

აცხა კატავ, აცხა, აცხა!!
 ჰო, ჰო, ჰო, ჰო, როგორ დაცხა?!
 (შეხეთ გიგოს, როგორ გაძლა!)
 მე მორთული მიყვარს ფაცხა
 თუ ტეხურმა არ დაფარცხა...
 ჰო, ჰო, ჰო, ჰო, როგორ დაცხა!!
 თავში ტვინი ამიღულდა...
 მოგვედი, გული შემიწუხდა...
 (ავერ ქინკა გამოუხტა)
 სადმე უნდა ვნახო ჩერო
 და იქ სუნთქვა შევაჩერო...
 რაქნა, როგორ დავიჯერო:
 წითელ დათვს ეტყვის ზღვის ღორი:
 „ჩვენი მტრობა არის ქორი,
 გაუწოდოთ ერთ-ერთს ხელი,
 მეგობრობა შევექმნათ წრფელი,
 აწ, აღარ გმტრობ მოგვეხები
 (თავისთვის: „მზათ მაქვს ეშვები
 რომ მოგიხარო ფესვები“)
 ვარ მე შენი მეგობარი:
 და რაც შენ ეზოში არი
 მე მომინდა იმის ჩუქნა
 შენ განაგრძე შენებარ ბუქნა,
 ღმერთმა ექვს დღეს ქვეყანა ჰქმნა,
 შენ კი მოსპე ღმერთზე სწრაფად,
 არაფერი გიჩანს ჯაფად
 ოლონდ სულ ამტვრიო, ლეწო...
 ქვე აღარ გაქვს ერთიბეწო?..
 ზღვის ღორს ეტყვის მაშინ დათვი:
 საქმეს თავი ვერ გავართვი:
 ვისაც რამ ჰქონა წავართვი,
 ვისაც რამ აქვს კვლავ წავართმევე,
 (ამას მე კომუნას ვარქმევე)
 სულ არა მაქვს მოცალევა,
 შენი მე არ გამეგება:
 დრო არა მაქვს მოგისმინო,
 და არც ძალმიძს მოვითმინო
 მოთმინება არ არგებსო
 ჩემს წითელ ამხანაგებსო,
 თუმცა კრილოვს უთქვამს ასე:
 (რაქნათ თუ ვერ დავაფასეთ)
 „Дури гнуть съ терпениемъ
 А не вдругъ да съ пѣниемъ“
 მაგრამ მოვეწონს ბრავა-ბრუგი...
 На кой чортъ дури-муги...
 თლად დავლევწავთ თუნდ ერთ დღესო
 მთელი ჩვენი ქვეყნის ტყესო...

(ჰო, და, ხომ გესმის დომენტი,
 რა რთული არის მომენტი,
 კონიუქტურა, სტრუქტურა,
 (ეს ბეკომც დადასტურა)
 მანდატი, ორენტაცია...
 (ვინც ორფეზზეა—კაცია?
 ორ ფეზზე ძმავ სდგას ქათამიც...
 თქმა არ მინდოდა მე ამის)
 მაგრამ... ჩვენ-ჩვენს თავს მივხედოთ,
 ჩვენს ირგვლივ მიმოვიხედოთ,
 დამშვიდდა აზერბეიჯანი...
 არც ბრინჯი, არც ბადრიჯანი,
 არც ლაბლაბი და ქიშიში...
 (აი ამის მკლავს მე შიში)
 თურმე მშვიდდება წითლები,
 უკაწკაწებთ მათ კბილები...
 და ჩვენსკენ იყურებიან,
 აქ სარჩო ეგულვებიან,
 ეჰ, რა ქნან, ჯავრით კვდებიან,
 ხელით რომ ვეღარ გვწვდებიან,
 (შიგნიდან ხომ ეცდებიან
 ფეხის ფჩხილებზე დგებიან,
 მუდამ „მათ“ ეგებებიან,
 ქორებს ქორებზე შეთხზვიან,
 და თავის კიროვს აწვდიან,
 აქ-იქ მახეებს გვივანი,
 მაგრამ შიგ თვითონ ებმიან).—
 მიტომაც ბრაზით სკდებიან.—
 ჰო, და, ასეა, დომენტი,
 რა გინდ ართულონ მომენტი,
 რაც რომ მივართვით მის მეტი—
 (ტყვია, წამალი და კეტი)
 ჩვენ ვერ მიუძღვნით სხვას მეტსა...
 (სიცხე დამახვევს თავს რეტსა)
 და ახლა სხვა რა გიამბო
 შიმშილით წივის ყურია...
 ექვს თუმნად შავი პურია...
 შიმშილით კვდება გურია...
 ას-ოც თუმნად მჭადი ფუთი...
 ას-ოც თუმნად ფუთი მჭადი —
 ჰე, ბავშვებო მსხალწედ აღი,
 თორემ გამოცივდა ფუტი.
 მოდი, აქ ძმაო, კლიმენტი,
 თან მოიყვანე ტერენტი
 აქა-ვართ-მე და დომენტი,
 განვაფითაროთ მომენტი;
 ზერბეჯნელი წითლები
 ვით დამშეული დედლები
 სომხეთსა უკაკანებენ,
 ხელს სისხლში კვლავ იბანებენ
 თვის მოძმე წითელ ოსპალებს
 (სულ რომ ალაზი აწვალებს)
 სომხეთში მიაქანებენ,

მიდიან, მიკაკანებენ;
 და უკვე ნახინვეანში
 (სომხებს თუ ექმნათ რევანში)
 ჩაწითლდენ ჩასოფნარხოზდენ,
 (ალბათ იქაც ბევრს დახოცდენ),
 მეტიც მოუნდათ „უზურში“
 იფიქრეს, რომ ზანგეზურში
 ძალგვიძს გასოფნარკომობა,
 თუმცა მოგვიწვეს ომობა
 (ჯორმა ვით შესძლოს ლომობა)
 წითლები სომხეთს აიღებს,
 ხმლებს ქარქაშში არ ჩაიგებს,
 სანამ იქ ჩრეზვიჩაიკებს
 არ დასმენ წითელ ტახტედო,
 სიტყვას აუგდებთ ბანზედო
 ვინც სომხეთს დღეს ესარჩლება
 არა, ძმავ, არ შეიძლება
 არ ვიცნოთ წითელთ კაკანი—
 — ბრალდებულია ბატკანი
 თუ მგელს მოუნდა ჩიჩია...
 (თედომ ფულს პური ირჩია)
 და ისევ ყარაბაგები,
 სულ ქირში ნაქხარაკები,
 და ისევ ზანგეზურები,
 კვლავ ცეცხლის ალში გახვიეს,
 თოფ-ხმლები მოანახვიეს.
 მოკაკანებენ წითლები,
 ვით დამშეული დედლები,
 სურთ ფრენა ერევანშია,
 მაგრამ ვაჰ, თუ რევანშია.
 სომხებს უბოძონ წითლებმა
 რა თვის ბუდეში დედლებმა
 ვერ დასდონ კვერცი ვერასდროს
 თვის სახლში ის ვინ იკადროს,
 (თუ გინდ ეს კითხვით ნიკანდროს)
 თვის სახლში ის ვინ შეუშვას,
 თვის კარზე ის ვინ გაუშვას,
 წითელი იყოს, თუნდ ქრელი,
 დროზეა კისერ საქრელი...
 ჰო, და ასეა ტერენტი,
 ჰა, ამოვსწურეთ მომენტი...
 მაგრამ, ეჰ, მართლა კინალამ
 არ დამავიწყდა, ამაღამ
 მეკითხა შენთვის ერთი რამ:
 მითხარ, წელს საით აპირებ,
 საითკენ გაინაპირებ?
 კითხულობ რომ ერობები,
 სასწავლებლები, თემები
 მუშაკებს იპატიებენ:
 და კარგს ჯილდოსაც იღებენ,—
 სჭირიათ: ექიმ-ფერშლები,
 ხმოსანნი, და „უჩიტლები“
 ქალაქებს უნდათ თავები,

ქალაქში მომუშავეები
 ერობებს თავჯდომარები,
 ყოველ კუთხეში ნარები
 გამოცდილ, გამობრძმედილი...
 და ვფიქრობ სულ წაწყვედილი,
 (რომ ავიცილო შიმშილი)
 ამოვიჩიო ერთი რამ,
 თუქცადა ვშიშობ დღეს... მაგრამ
 დღეს სტაჟი... ციხი ზედმეტობს,
 და ყველა იქ მიჩერჩეტობს
 ვის ხად რა მოესურვება,
 (სჯობს მათი ხომ დასურვება)
 და ვის რა თანამდებობა
 ხელს აძლევს, უნდა შეტკბობა,
 იქ ძალუქს თავის შეყუფა...
 კა-გო, ტერენტი... გეყოფა
 მომენტზე ესდენ ლაყბობა...
 ერთი რამ ჩვენც ავიჩიოთ,
 და სიტყვებს საქმე ვარჩიოთ...
 (ან დავჯდეთ ხატვი ვარჩიოთ)
 ჰო, და ასეა, დომენტი,
 თლად ამოვწურეთ მომენტი,
 აჰა, იწილო, ბიწილო,
 შენ ლუწი შეგხვდა, მე კენტი...
 აჰა, იწილო, ბიწილო,
 შენ რატომ წივი წიწილო,
 გაგვხადე დღეს სასაცილოდ
 გაგვიხდი ოქროს ფასადა—
 ფაობ შენ სამათასადა...
 ეჰხ, დღეს ვერვინ სკამ წიწილებს,
 შამფურზე მტრებ დაღეწილებს,
 თუნდაც ტაბაკად შემწვარსა...
 (პისტიზე იწერ შენ ჯვარსა?
 წიწილს ვერ გაქმევე შემწვარსა.)
 გაიგე ძაო დომენტი.
 ვგონებ, ჯორს ჰყიდის ტერენტი—
 და რომ ვიყიდდეთ ერთად ჯორს,
 ხშირად ვეწიგვით ჩვენ კოჯორს,
 თორემ ფეხით სიარული,
 ფეხსაკმლისთვის არის რთული,—
 ხომ არ გყავს ვინმე ძაობილი,
 დაგვითმოს აქტომობილი,
 ან, და, შიგ, ერთი ადგილი,
 (თუქცა ეს არის ადგილი)
 კოჯორს ჩვენ როგორ ვეწვიოთ,
 იქ საქმეს როგორ ვეწვიოთ...
 შენთვის თუშკ სულ ერთი არი,
 მაგრამ მე ვარ კობისარი—
 ქმრემის მიერ აჩნეული,
 მათ იქ სულის ორეული
 (უბრალოდ რომ ვსაქკათ ცოლები
 სულის და გულის ტოლები
 დასვენ მათ ჩემს ანაბარად,

თვითონ კი ცხოვრობენ მარად
 ორ შაბათით შეთთამდე...
 შაბათობით ათასამდე
 კიბთა კოჯორს ეწვევიან—
 -- თავის საქმეს ეწვევიან,
 მანამდე კი მთელ კოჯორში
 ჩემს გარდა ძმავ, არვინ არი,
 ჩალოდ მე ვარ ერთი ქვარი...
 შექანჯალებული.

ს ი მ ე -- ს ი მ ა მ რ ი

დრამა 4 მოქმედებად.

მომქმ. პირნი:

ონისიმე, მსუქანი სპეკულიანტი.
 მარო, ისი ასული.
 ჯონი, ინგლ. ოფიცერი.
 ინგლ. გენერალი.
 მოქმედება სწარმოებს ქ. ბათუმში.

მოქმ. I ბულვარში

1 აპრი. 1920წ.

ჯონი მარო! მომივლი
 შე მთელი ქვეყანა,
 არსად არ მინახავს
 ტურფა შენისთანა...
 აღბათ აქ, ბათუმში,
 ბედმა მომიყვანა, —
 მარო, რომ შეგირთო,
 წამოწყევბი განა?.

მარო ჯონ! მე ბევრი ვნახე
 კობტა ყმაწვილები:—
 ნემეცი, —თათარი,
 რუსი, ქართველები,
 მაგრამ შენებრ არვინ
 არ მომწონებია...
 აღბათ, დაგენაცვლე,
 ბედი მქონებია!

(ფარდა)

მოქმედება II

ონისიმეს დარბაზი. 2 აპრილი 1920 წ.

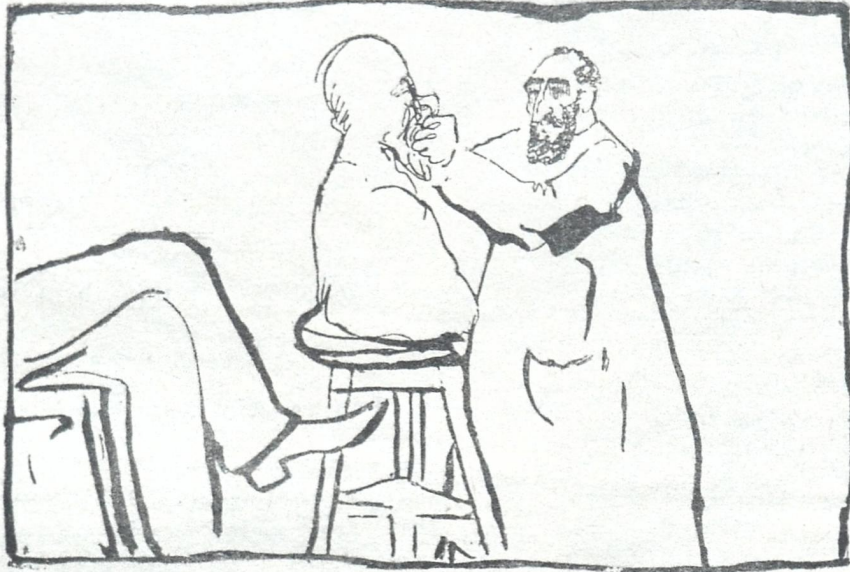
მარო პაპა! ისე მიყვარს,
 ისე მიყვარს ჯონი...
 რომ თუ არ გავყვევი
 გაიგელები მგონი!

ონისი. შენ წაგეყვანს იგი?!
 ქალო, მოდი გონსა,
 შენებრ მაროები
 ათასი ჰყავს ჯონსა.

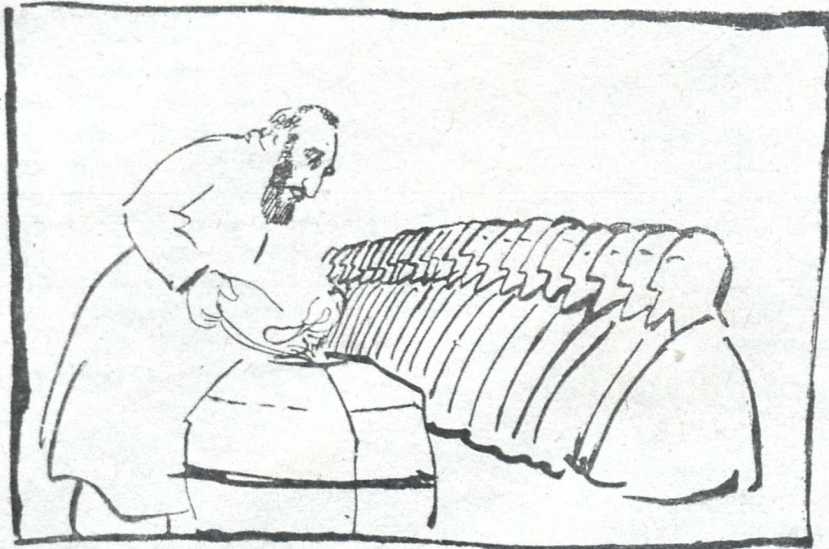
მარო მან შემეფიცა პაპა—
 „ჩემო გვრიტო მწყერო“

ო ი ნ ი.

ორი რამ უყვარს გაციებთ მესტრო იაკობ ნიკოლაძეს: ჭადრაკი და ქანდაკება. ჭადრაკის თამაშის დროს, რომ ჰკითხო, ამ ორ საქმეში რომელი გირჩენიაო, ძერწავაო, გიპასუხებს, ხოლოძერწვის დროს თუ შეესწარი როგორმე და იგივე კითხვა დაუსვი, ჭადრაკის თამაშო, გეტყვის. თითონაც ვერ გამოურკვევია რიგიანათ, რომელი ურჩევნია. ისე კი, უმთავრესათ, ჭადრაკს თამაშობს, რადგან მის ატე-ლიეს მუდამ ჰგვიან და მტვერში მუშაობა აბა რა სახარბიელოა! ეს არის ერთად ერთი ქვეშარიტი მიზეზი, იაკობი რომ კვირაში ერთხელ შედის თავის ატელიეში. ყოველ შემთხვევაში, თითონ მაესტრო მხოლოდ ამ მიზეზს ასახელებს.

ერთხელ იაკობმა დაუდარაჯა თავის მსახურს და უკანასკნელმა რომ დასასვენებლით ცოცხს შე-უშვა ხელი ერთი წუთით, მოსტაცა მას ეს იარაღი და თავისებურის გატაცებით შეუდგა ძერწვას

ძერწვის რომ მორჩა და თიხის ქანდაკება დაამზადა, გააკეთა ყალიბი და ჩამოასხა იმდენი ბიუ-სტი, რამდენიც სხე და სხვა საზოგადო დაწესებულება და შეძლებული კაცი მოაპოვება მთელ საქართველოს რესპუბლიკაში.

შემდეგ დაივიწყა დროებით „დარბაზი“ და ორი თვის განმავლობაში კარ და-კარ დადიოდა ყველა დაწესებულებაში და მდიდარ ქართველთა ბინებზე და საოცარის მკერმეტყველობით უმტკიცებდა მათ, რომ ისინი ვალდებულნი არიან შეინახონ მისი ნაწარმოები:—თუ გინდათ გამტკიცდეს საქართველოს დამოუკიდებლობა, ჩამოგვშორდენ კომუნისტები, შემოგვიერთდეს ბათომი (მაშინ ბათომი არ იყო შემოერთებული), მოვზაგრდეთ ეკონომიურათ, შევმუსროთ ყველა ჩვენი მტერი და ავაყვავოთ სამშობლო, სვით ჩაჩიბაის ღვინო და შეიძინეთ ჩემ მიერ გაკეთებული ბიუსტიო!

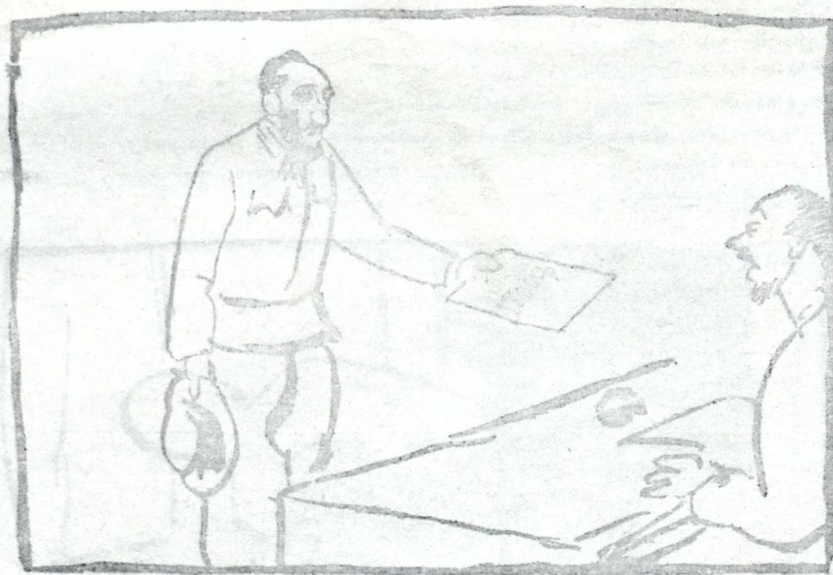
როდესაც იაკობი დარწმუნდა, რომ ჩვენს ქვეყანაში არც თუ ვერც რიგათ ყოფილა განვითარებული ესთეტიური გემოვნება და ხელოვნების სიყვარული და მისმა აგიტაციამ რიგიანათ ვერ გასჭრა ყველგან, სხვა ოინს მიმართა: დღის სინათლეზე პოქმედებას თავი დაანება და ღამის სიბნელეში იწყო თავის საქმის მოგვარება. გაიღო მხარზე თავის ნაწარმოები,

სულ რამდენიმე ღამის განმავლობაში დაიარა ყველა ზემოხსენებული მიზანში ამოღებული ბინები და ჩუმათ, უხმაუროთ შეუგდო ყველას თითო ცალი თავისი საქონლისა

იმე ღამის წყევადში კობტად ღამყარა თავისნი ნაწარმოებნი ღამაზ კვარცხლობევე და წავიდა.

აის შექდეგ საქვე მხათ იყო კიდუც და სხვა რალ დარჩეიდა. მავსტრო იაკობ ნიკოლაძეს, თ: ანჯარიშათ (სწოტით) ჩამოვლა უყველა თავისი კლიენტებისა.